

ללמד המקום

Parashat Noach 5784 פרשת נח

Bereshiet (Genesis) 6:9-11:32

Noach

In de sidra van deze week, *Noach*, lezen we over de zondvloed, toen "alle fonteinen van de grote diepte uiteenspatten en de sluizen van de hemel opengingen" Bereshiet (Genesis) 7:11. Hoewel het gemakkelijk is om de regen te begrijpen die "veertig dagen en veertig nachten lang" op de aarde viel, waar doelt de Torah op als het spreekt over de wateren van de diepte? Waarom staat er dat de "grote diepte" moest worden "gesplitst" (נִבְקָעוּ) om deze wateren voort te brengen? En het grootste mysterie van allemaal: hoe was er überhaupt genoeg water om de hele aarde met water te bedekken, tot aan de hoogste bergen? Al deze dingen hebben we in de eerdere parasha al besproken (zie hiervoor de sidra van 5783)

Er zijn dus zoals we inmiddels weten ontzettend veel dingen te vertellen over deze gebeurtenis. Maar wat zijn nog meer bijzonderheden? De Midrash Shochar Tov in Tehilim (Psalm) zegt dat drie rechtvaardige individuen het fundament van de aarde vormden. Adam, Noach en Avraham . Er is dan ook een uitdrukking die maar al te vaak wordt gebruikt. We verwijzen dan naar een persoon als zijnde een " *Tzadik Yesod Olam* " (Een rechtvaardig persoon, fundament van de wereld). Er zijn denk ik genoeg rechtvaardige mensen, maar de onderscheiding ' *Tzadik Yesod Olam* ' is een heel specifieke titel die verwijst naar een heel speciaal soort rechtvaardig persoon: een *Tzadik* die letterlijk 'de grondlegging van de wereld' is.

De wereld rust als het ware op de schouders van zo'n *Tzadik*. Alles wordt vaak in de huidige tijd opgeblazen. Tegenwoordig lijkt het erop dat als men drie keer per dag komt om met een minyan te davenen, dit genoeg is om die persoon al te kwalificeren als een " *Tzadik Yesod Olam* ." Dit is een overdreven overdrijving die deze titel goedkoper maakt, die eigenlijk gereserveerd zou moeten worden voor werkelijk unieke individuen. De Midrash zegt dat alleen de drie bovengenoemde mensen deze titel verdienen: Adam, Noach en Avraham .

HaShem was de Almachtige en heeft de wereld geschapen. Hij had zich voorgesteld dat de wereld door de Eerste Mens tot volmaaktheid zou komen. Adam was een " *Tzadik Yesod Olam* ." Helaas, zoals we allemaal weten, zondigde Adam op de eerste dag van zijn schepping door te eten van de Boom der Kennis en het potentieel dat in hem zat voor de perfectie van het universum ging daarmee aan de kant.

HaShem wachtte tien generaties lang. Er bestaat ook een verband tussen de 'Tien Generaties' en de 'Tien Uitspraken' waarmee de wereld werd geschapen. Daarover wellicht een andere keer.

HaShem wachtte tien generaties voordat hij met een ander individu op de proppen kwam dat het potentieel had om de " *Tzadik Yesod Olam* " te zijn. Het rechtvaardige individu op wie de wereld zou rusten en die persoon was Noach. HaShem vond dat Noach een *Tzadik* was, en ondanks het feit dat Hij besloot de hele wereld te vernietigen, "vond Noach gunst in de Ogen van de HaShem" en zo werd Noach de volgende persoon. De *Ribono shel Olam* (meester van het universum) begon als het ware opnieuw met Noach, een geheel nieuwe wereld.

Noach zou de *Tzadik Yesod Olam* zijn . Noach werd gered hij heeft als het ware de wereld ook gered. Hij heeft de wereld opnieuw bevolkt. Degenen die na hem kwamen, worden niet 'Kinderen van Adam' genoemd, maar 'Kinderen van Noach'. Wij zijn directe afstammelingen van Noach omdat alle andere nakomelingen van Adam werden vernietigd.

ללמד המקום

En Noach de man van de aarde, vernederde zichzelf (*vaYachel Noach*) door een wijngaard te planten Bereshiet (Genesis) 9:20. Rasji citeert dat het woord *vaYachel* vernedering impliceert. Rasji wijst erop dat van alle dingen die iemand zou kunnen planten, Noach geen wijngaard had mogen planten.

Noach plantte een wijngaard, hij dronk de wijn, hij werd dronken, en ook Noach faalde daarmee in zijn missie om de *Tzadik Yesod Olam* te zijn.

De Ribono-shel Olam wachtte nog eens tien generaties, de 'Tien Generaties van Noach tot Avraham . Uiteindelijk vond HaShem de Almachtige in de patriarch Avraham de Tzadik Yesod Olam op wie Hij al twintig generaties had gewacht! Avraham Avinu had Jitschak en Jitschak had Jaakov. En Jaakov had de stammen van HaShem (Shivtei K-ah). Wij als Klal Yisrael zijn de afstammelingen van Jaakov en we worden verondersteld om deze missie voort te zetten om de wereld weer tot in de perfectie te maken zoals het in het beginne was.

Wat Noach niet deed of kon bereiken, bereikte Avraham Avinu. De vraag is deze Noach, waarmee we de parasha beginnen is als volgt. "Noach was een volkomen rechtvaardig man in zijn generatie lijkt in het begin de kenmerken te hebben van een Tzadik Yesod Olam . En toch ging hij van " Tzadik Tamim " (volledig rechtvaardig) Bereshiet (Gen) 6:9 naar een " Ish Adamah " (man van de aarde) Bereshiet (Gen) 9:20.

In tegenstelling van wat iedereen denkt had Noach gedurende de hele periode van de zondvloed een vreselijke tijd. Hij genoot niet zoals in de tegenwoordige tijd van het leven op een cruiseschip. Naast het feit dat de hele wereld vernietigd was, en hij zich daarvan bewust was, kon Noach ook letterlijk niet slapen. Er waren dieren die overdag aten en er waren nachtdieren die dus nachts aten. Alleen al het voeren van de dieren, elke soort die er in de wereld bestond was een immense opgave. En tegen de tijd dat Noach uit de Ark kwam, was hij op zijn zachtst gezegd een gebroken man. Hij was echter ook een man die vond dat hij zijn missie had volbracht. Hij had letterlijk de wereld gered, en vanaf nu was iedereen een Ben Noach een van zijn nakomelingen! Wat kunnen mensen nog meer in deze wereld bereiken dan datgene wat Noach heeft bereikt? Hij redde de wereld en hij redde haar met grote persoonlijke stress en pijn. De ervaring was verschrikkelijk!

Wanneer iemand het gevoel heeft: 'Ik heb mijn werk in deze wereld gedaan', gaan bepaalde emoties gepaard met dat gevoel: het is tijd voor mij om te ontspannen mijn schoenen uit te doen, mijn voeten op tafel te leggen, achterover te leunen en te genieten. Het wordt tijd dat ik voor mijzelf opkom om een leven lang te rusten. De manier waarop Noach dat voor ogen had, was door een wijngaard te planten en de opbrengst ervan op te drinken als het ware. En van het leven te genieten. Zijn houding was: ik ben klaar! Ik heb het verdient! Ik deed wat ik moest doen! Wat wil je nog meer van mij?

En juist hierin liggen de tragische fouten van Noach. Er bestaat niet zoiets als 'Ik heb mijn werk gedaan. Nu kan ik met pensioen gaan.' Iemand kan met pensioen gaan als hij in het graf ligt. Tot die tijd hebben we een missie te voltooien. Hoe groot ook de prestatie die we tot nu toe in deze wereld hebben gedaan. Dat is niet wat de Ribono shel Olam van mensen verwacht. Pensioen is iets waar we nooit aan zouden moeten denken. Dat betekent niet dat iemand nooit kan stoppen met werken. Maar niemand zou de houding moeten hebben zoals van "Ik ben klaar, ik kan nu achterover leunen en ontspannen."

ללמד המקום

Er is juist na de tijd die men moet werken extra tijd om te studeren, zich meer te bekwamen in Torah kennis en meer te spreken over en met HaShem. Natuurlijk spreken we over HaShem tijdens de periode van werken, maar nu hebben we extra tijd hiervoor gekregen.

Spreken.

Weet u deze afgelopen week waren we op een mooie Joodse bruiloft waarvoor we als speciale gasten waren uitgenodigd. Een klein stukje van de parasha Noach kwam tijdens deze bruiloft ter sprake. En er kwam iets tevoorschijn waar ik nooit aan gedacht had. De Rabbijn had het over de afmetingen van de Ark. Nu zult u denken wat heeft dat er mee te maken? En toch zijn we nooit te oud om te leren. De Ark was zo gebouwd dat hij de hele familie van Noach moest beschermen van de watervloed die ging komen. Wat was nu precies de ark wat betreft afmeting en hoe was hij opgebouwd. We weten dat de Ark was opgebouwd in drie etages, de onderste was voor eten en dergelijke zaken en volgens sommige ook de onreine dieren. De tweede etage was voor de koosjere dieren en de bovenste was voor de mensen. De Ark was 30 Amot hoog, een hele oude maat die toendertijd werd gehanteerd. Tegenwoordig worden hiervoor natuurlijk meters genoemd.

In ieder geval was het zo dat de hoogte 30 Amot was de lengte was 300 Amot het dak had een schuinite van 1 ama en dat is ongeveer 6 tefakhim (vingerbreedte) de breedte was 50 Amot. Zoals we weten heeft in het Hebreeuws elke letter een getalswaarde. We hebben dus als volgt 30 = Lamed, 300 = Shin en tenslotte hebben we 6 dat is Vav en dan ook nog 50 = Nun. We zien dan hierdoor het volgende woord verschijnen Lashon (לשון) wat tong is, de menselijke tong. En heel langzaam zien we nu dus een geheim verschijnen van de Torah.

Als we zien wat wij als mensen met onze tong kunnen n.l spreken, zien we dit geheim. We kunnen ervoor kiezen om goed te spreken of kwaad te spreken. We moeten ons dan ook afvragen als we de Ark van Noach voor ons beschouwen wat is het voor ons? Waar gaan we staan in het goede of het kwade? Als we dichtbij Hem blijven dan kunnen we leven onder de schuinite van het dak, de derde etage die van de mensen. Maar als we onszelf verliezen en geen respect meer hebben voor datgene wat HaShem van ons werkelijk verlangd. En G-d verhoede dat het ooit gebeurd, dan zakken we ook langzaam aan af naar de eerste etage. De Torah vergelijkt de Ark van Noach dan ook met een huis van diegene die Hem lief heeft en Zijn geboden naleeft. Erom heen kan er bij dit huis een storm zijn en vandaag de dag begrijpen we dit maar al te goed! Maar ondanks dit alles zullen we sterk moeten zijn en spreken over HaShem en Zijn regels, geboden enz. We moeten spreken over het goede, want alleen dan zullen we het onreine kunnen verslaan het kwaad zal dan niet zegevieren. Waardoor we voor de wereld een licht kunnen zijn, en de storm kan dan razen maar het zal ons huis niet raken.

De conclusie voor ons moet dan ook niet anders zijn als dit; ga niet op je stoel zitten en denken ik heb genoeg gedaan, mijn bijdrage is genoeg geweest. Maak niet dezelfde fout als Noach. Rusten kunnen we als Mashiach komt, tot die tijd zullen we moeten spreken, leren en overbrengen, en we zullen het doen met zeer grote vreugde.

Shabbat Shalom

Jaacov.